

1
14
2
3
4
5
6
7
8

1699.

- 1^a Coccejus, Henricus: De testamentis principum
2. Coccejus, Henricus: De principio juris naturalis
unico, vero et adaequato.
3. Coccejus, Henricus: De notione et executione
causarum.
- 4^a Coccejus, Henricus: De legato sancto, non impu-
2 Exempl. 1699 & 1717.
- 5^a Coccejus, Henricus: De titulum et commendationem
convenientiam
- 6^a Coccejus, Henricus: De jure circa actus imper-
fectos. 2 Exempl.
7. Coccejus, Henricus: De clausula, rebus sic stantibus
8. Coccejus, Henricus: De jure circa haereticos.

9. Coccejus, Henricus : De cautione correali.
- 10^{a. b.} Coccejus, Henricus : De finibus bonae fidei in praescriptis de jure canonico. 2 Saupl.
11. Coccejus, Henricus : De jure jus ignorante
12. Rhodius, Michael : Juris consuetus philosoph^{sophus}
gen vir bonus, verum, non simulatam philosophiam
affectans.
- 13^{a. b.} Ring, Thom. Siegf. : De deprehensis in flagranti
crimine. 2 Saupl. 1699 i. 1745.
- 14^{a. b.} Willenberg, Samuel Fridericus : De supplemento juris
in causis partium.

TESTAMENTUM
HENRICI

DN HENRICI CCCCII

IN

IN

ANNUS

IN

IN

[Faint, illegible handwriting on aged paper]

[Faint handwriting on the edge of the adjacent page]

E. 70. num. 35.

Q. D. B. V.

WILHELMUS AUGUSTUS

COMES de LYNAR, 1699, 5a

DISSERTATIONEM JURIDICAM

DE

TITULORUM

ET COMMENDARUM
CONVENIENTIA,

Sub

PRÆSIDIO

DN. HENRICI COCCEJI,

JCTI CELEBERRIMI,

CONSIL. ELECT. BRANDENB. FACULTATIS JURIDICÆ

ORDINARIÏ, & PROFESSORIS PRIMARIÏ, nec non SERENISS.

ac POTENTISS. ELECT. BRANDENB. ab AULÆ

ELECT. CONSILIIS,

Antea

SUMMI CONSILII STATUS ELECTORALIS PALATINI,

ET COLLEGII REVISORII ASSESSORIS, IN ACADEMIA

HEIDELBERG. DECRETAL. PANDECT. & JURIS GENT.

PROF. P. ORDIN. MERITISSIMI,

Publicæ ventilationi subjiciet

Ad diem 3. August. Anno 1699.

FRANCOFURTI ad VIADRUM,

Typis CHRISTOPHORI ZEITLERI.

P. 364.

456
SERENISSIMO ac POTENTISSIMO,
PRINCIPI ac DOMINO,

DOMINO

FRIDERICO III.

MARCHIONI BRANDEN-

BURGICO,

S. R. I. ARCHI-CAMERARIO

ET PRINCIPI ELECTORI,

BORUSSIÆ SUPREMO,

MAGDEBURGI, JULIÆ, CLIVIÆ, MONTIUM,

STETINI, POMERANIÆ, CASSUBIORUM

ET VANDALORUM, ac IN SILESIA

CROSNÆ &c.

DUCI,

BURGGRAVIO NORICO, PRINCIPI HALBERSTA-

DII, MINDÆ ET CAMINI, COMITI HOHENZOLLERÆ,

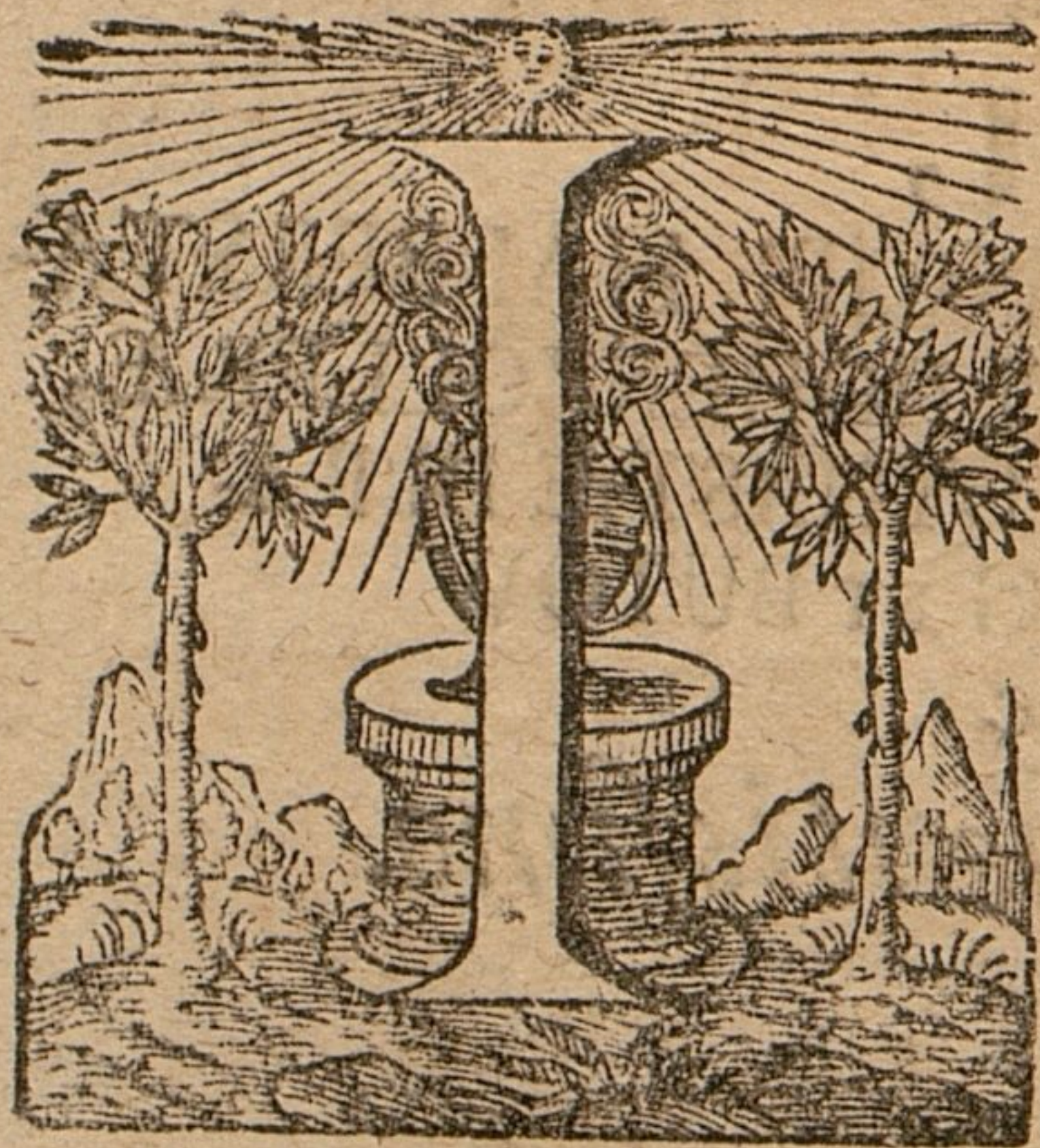
MARCÆ ET RAVENSBERGI, DYNASTÆ IN RA-

VENSTEIN, LAUENBURG ET BUTOW,

&c. &c. &c.

Domino suo Clementissimo.

SERENISSIME atq^{ue} POTENTISSIME
ELECTOR ac DOMINE,
Domine Clementissime,

Primum Dissertationis
argumentum, benefi-
ciorum materiam ex-
hibens, me jam humil-
limæ admonet vene-
rationis, quâ *Serenitati Tuæ Electo-
rali*

463
rali obnixii redditi majores mei è ci-
neribus quasi non sepeliendam, sed
refuscitandam potiùs cupiunt ingen-
tium copiosè in nos derivatorum mu-
nerum memoriam. Observatur ani-
mo meo rediviva Genitoris mei ima-
go illustri Johannitici ordinis insigni
à gl. m. FRIDERICÒ M. indulto decora-
ta, non intermorituræ erga *Augustam*
Electoraalem Domum in me pietatis
perpetua excitatrix. Imò is ipse locus,
in quò hætenùs per triennium studiis
vacavi, illius me simul recordari ju-
bet Gratia *Electoralis*, quæ avo meo
Præfecti præsidio hîc personam im-
posuerat; adeò ut tàm insigni Clemen-
tiæ monumento oculis meis perpe-
tuò

tuò sese ingerente, suffuso velut ru-
bore, interpellatus fuerim ad eden-
dum publicum memoriæ tot tanto-
rumque beneficiorum testimonium.
Agerem itaq; meo majorumq; meo-
rum nomine gratias; si possem, etiam
referrem; parem tamen non aliam
possum, nisi illam tantum, ut semper
religioso cultu meminerim, nos o-
mnes ejusdem sanguinis hæredes, ve-
lut per traducem, *Serenitatis Elect.*
Tuæ Clementiæ æternò nexu manci-
patus esse. Si verò jam efficacissimum
regandi genus esse putatur, testandæ
mentis gratæ facer quidam ardor;
hanc forte, quam de titulis & com-
mendis Augusto Tuo Nomini, *Poten-*
tissime

468
tissime Elector ac Domine Clementis-
sime, inscribere ausim, dissertationem
commendationis ulteriori vicem ex-
pleturam, humillime confido. Sed ea
est, *Princeps Augustissime*, decantata
Tua per Orbem universon bonitas,
ut spem anhelantium superes, præ-
curras cogitantium vota, preces im-
plorantium antevertas, atque ipsam
animi faustissima quæque sibi expe-
tentis velocitatem præeuntibus ante-
cedas beneficiis. Proprio id expertus
exemplo, indulgentiâ nimirum *Tuâ*
annuente, ad proximam fruendi Ca-
nonicatus Magdeburg. spem admis-
sus, quô aliô me jam commendem ti-
tulo? quàm eo, qui ex beneficiô *Tuô*
ortum

ortum trahit; hanc vitæ mihi præscri-
bens normam, hanc optimam in pa-
rendo necessitudinis cum Tanti Prin-
cipis justissimo imperio convenientiã
mihi dictitans, hanc mihi legem sanc-
ens, ut, arreptã hãc de *Titulorum &*
Commendarum convenientiã disse-
rendi occasione, publicã munusculi
istiꝰ dedicatione tester, quanti sit æsti-
manda fors isthæc, quæ me gloriari
patitur commendatissimo hoc titulo,
quõ me profiteor, addico, & inscribo,

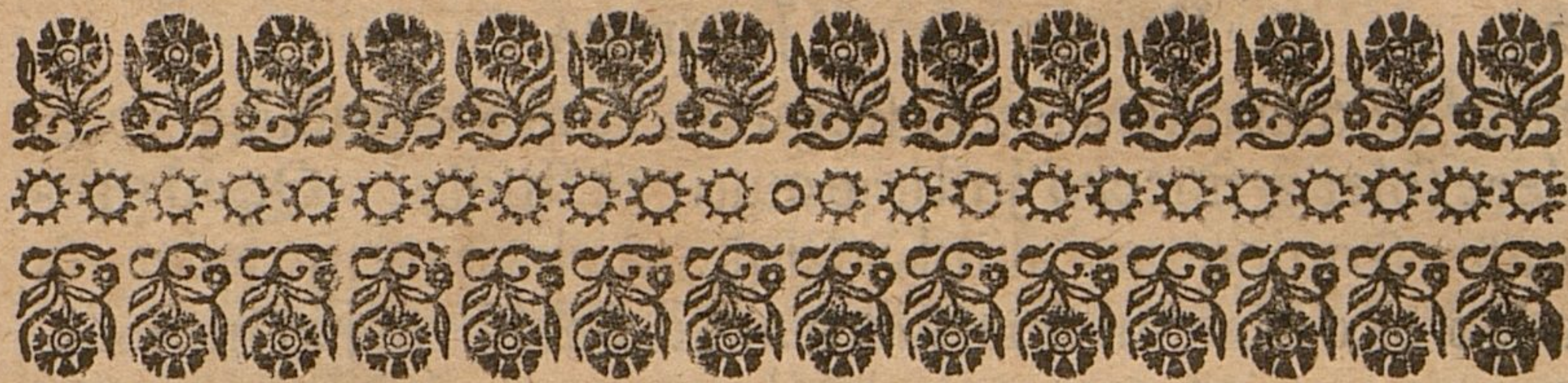
SERENIT. ELECT. TUÆ
DOMINO MEO CLEMENTISSIMO

humillimum & obstrictissimum
Servum

WILH. AUGUST. COMITEM de LYNAR.

469

DISSERTATIO JURIDICA
DE
TITULORUM & COMMENDARUM
CONVENIENTIA.

§. I.

Memorable omnino est factum illud Camilli, cum Magistrum, eundemq; proditorem puerorum nobilium ipsis pueris tradidit, ut eum virgis cadentes in urbem agerent: testatus verbis rebusque, se juris æque ac bellorum esse gnarū,

nec minùs justitiæ studiosum, quàm victoriæ avidum. Quo unico actu effecit, ut hostes, Falisci, dedere se Romanis non vi cogerentur, sed missis ultrò legatis maximo perè expeterent; ac faterentur, *meliùs se sub Imperio Romanorum, quàm suis legibus victuros.* Liv. lib. 5. cap. 7.

§. 2. Hoc facto, multò meliore laude, quàm cum triumphantem albi per urbem equi vexerant, insignis justitiæ fideque in urbem rediisse dicitur Camillus, summum seculi illius togâ belloque decus. Tantum præsidii pa-

A

riter

riter ac ornamenti cū singulis, tum Reipublicæ accedere solet à sincero justitiæ cultu ac studio. Quod proinde, si quicquam aliud, natalium claritatem decet, & adeò exornat, ut sine dubio haud paulò majus inde decus generi inferatur, quàm à genere accipitur.

§. 3. Hujus itaque justitiæ studio hætenus haud parum delectatus, ejusque præstantiâ gloriâque ductus, decursis pro instituto spaciis Academicis, electo hoc pro disputatione publica argumento de Titulorum & Commendarum convenientiâ, quædam inde speciminis loco delibabo. Et si enim vulgata videatur de Commendis tractatio, & ab aliis jam plurima eruditè in eam rem tradita sint, tamen ut accidere in materiis juris vulgatisimis quoque solet, supersunt satis multa, quæ aliorum industriam studiumque excitare & ingenium exercere possunt. Proinde, ut eo evidentior sit materia de Commendis, speciem eis oppositam de Titulis generaliter præmittemus.

§. 4. Titulus in jure est causa, cujus vi ac potestate jus alicui acquiritur & competere dicitur: unde tituli domini translativi sunt causæ seu negotia illa, quibus dominium transfertur sicut venditio, donatio, solutio, usucapio, permutatio, legatum, &c. uti è contrario alii tituli seu causæ sunt, ex quibus non dominium, sed usus tantum vel custodia aut simile quid transfertur: uti commodatum depositum, &c.

§. 5. Dicitur autem titulus à tuendo, teste Varro-
ne, quia factum auctoris & jus inde natum titulus tuetur; quasi titulus: nam ita promiscuè ea olim scribebantur, uti *maximus optimus*, & *maximus optimus*, &c. scribebant. Unde milites olim Tituli dicti sunt, Festo authore, quia tuendæ civitati assumuntur:

470

DE TITULOR. & COMMENDAR. CONVENIENTIA. 3

tur : & Titus militem significabat , ut apud Perf. *Sat. l. vers. 20.*

Ingentes trepidare Titos &c.

Atque ita jus omne à titulo vel causa sua æstimatur atque defenditur.

§. 6. Inde orti quoque sunt tituli ecclesiastici. Equidem initio tenues quàm maximè fuère ecclesiæ facultates, & Servator quoque à fidelibus oblata loculis aservavit, *Joh. 13. v. 29.* eoque mortuo discipuli ac fideles bona sua in commune contulerunt. Veruntamen nullis titulorum gradibus vel ordinibus bona tum distincta, sed ad communes necessitates impensa fuerunt. *Act. 2. vers. 44. 45.* Nec deinde sub gentilismo bonorum, ordinum, dignitatumque differentia ac tituli fuerunt: *conf. Duar. de Benef. Eccles. lib. 2. cap. 1.* Quin nec discrimen fuit inter Episcopos & presbyteros. *c. 1. vers. Presbyter. dist. 21.*

§. 7. Verùm sub Christianis Principibus, cum horum maximè liberalitate, aliorumque piorum beneficiis auctæ immensum opes ecclesiasticæ, & jam publica autoritate constitutæ ac munitæ essent ecclesiæ, cæperunt varia ordinum ac beneficiorum discrimina, & alia majora, alia minora dici; alia esse cum dignitate, alia sine ea: *c. 1. de Consuet. in 6.* Tum majoritas quædam dici & constitui. *tot. tit. x. de Major. & obed. & culmina dignitatum induci, uti dicuntur in c. pen. x. de Præc. & dign.* atque ita varii tum beneficiorum ecclesiasticorum, tum quæ iis cohærent officiorum tituli in ecclesiam inferri: De quibus hic tractandi locus non est.

§. 8. Sunt igitur in jure ecclesiastico tituli nihil aliud quàm beneficia ecclesiastica certis officiis eccle-

A 2

siasticis

fiasticis pro eorum modo, gradu ac dignitate annexa & adscripta. Unde Titulus idem est ac cuiusque beneficium ecclesiasticum, uti patet ex *c. 4. x. de præb. & dign. ibi: sine titulo de quo necessaria vitæ percipiat.* & quod in *dict. c. 4.* initio titulus, mox conveniens militiæ stipendium dicitur. Idemque constat ex *cap. 16. x. eod.* & expressum est Jure Feudali, in *l. F. 6.* in verb. *Si Episcopus &c. feudum dederit de rebus ecclesiarum, quæ eis subjectæ sunt & tituli vocantur &c.* Unde & titulatus idem est ac beneficiatus (sit verbis venia, cum ita Canones loquantur) & titulari est ad beneficium ecclesiasticum promoveri. *c. 3. X. de Cler. conj. ibi: Ecclesiis quibus intitulati fuerant. c. 2. dist. 70.* ubi hæc verba: *Sine titulo facta ordinatio irrita habeatur, & in qua ecclesia quisque titulatus est, in ea perpetuo perseveret. Omnino autem in duabus aliquem titulari non liceat, sed unusquisque in qua titulatus est, in ea tantum Canonicus habeatur.*

§. 9. Canonicus autem à Canone, id est, portione seu Præbenda, quæ pro officio ipsi ad alimenta tribuitur, & hinc in *d. cap. 2.* Canonicus præbentarius mox vocatur. Canon enim portionem vel pensionem annuam vel menstruam vel etiam diurnam significabat, imprimis quæ in alimenta solventa fuit, ut apud *Æl. Spartianum in Sever. c. 8.* *Rei frumentariæ quam minimam repererat, ita consuluit, ut excedens vitæ septem annorum Canonem P. R. relinqueret.* Et *cap. pen. Moriens 7. annorum Canonem reliquit &c.* Uti & pensio Emphyteuticæ Canon Emphyteuticus dicitur. Atque hinc mirum videri non debet, dari Canonicos regulares & irregulares, quæ pugnare videntur. Nam Canonicus non dicitur à Canone qui regulam, sed à Canone qui pensionem beneficii ecclesiastici significat, ut in

471

DE TITULOR. & COMMENDAR. CONVENIENTIA. 5
in d. c. 2. dist. 70. Alia de titulis compluscula tradidit
Gonzales, ad c. 4. n. 2. X. de Præb. & dign.

§. 10. Quamquam vero Monasteria titulis non
comprehendi videantur, per. c. 2. X. de Capell. Monach. ibi:
Cum generaliter in urbe servetur ut nullum Monasterium ti-
tulo sit subjectum &c. contrarium tamen docet d. text.
in 1. F. 6. in pr. Quod vero in d. c. 2. dicitur, assertio par-
tis fuit, quæ mox rejicitur à Pontifice. Sed & agitur
ibi de speciali consuetudine urbis Romæ arg. verb. cum in
urbe servetur. Denique alia quæstio est, an Monasterium
alii titulo subjectum sit; alia an ipsum sit titulus; quod
in d. c. 2. non negatur.

§. 11. Oeconomix verò ecclesiasticæ tota ratio
in eo est, ut singulæ ecclesiæ suis beneficiis ecclesiasti-
cis, quasi congrua dote, sint instructæ, unde ecclesiæ
cujusque onera ferri, & qui ei serviunt vel præsent
competenter & pro cuiusque dignitate sustentari pos-
sint. Quamobrem tum ipsæ ecclesiæ inter se titulis
distinctæ sunt, tum cuiusque ecclesiæ officia; adeò ut,
quemadmodum nulla officia ecclesiastica sine titulo seu
beneficio congruo conferri possunt, d. c. 2. dist. 70. c. 4. c. 16.
X. de Præb. & dign. ita nulla ecclesia constitui sine dote
congrua, c. 1. caus. 1. qv. 2. c. 8. X. de Consecr. eccles. quæ &
ipsa titulus beneficii est: & inde fit, ut Cardinales Pres-
byteri addant nomen ecclesiæ, cuius sunt presbyteri,
sub nomine tituli: v. gr. Cardinalis Presbyter tituli B.
Marcelli &c. c. 2. X. de Cleric. non resid.

§. 12. In beneficio igitur ecclesiastico hæc tria
conjuncta sub, beneficium ipsum, officium quod ei co-
hæret, & fructus, qui inde percipiuntur: c. fin. de Rescr.
in 6. c. 2. c. 4. c. 16. X. de præb. & dign. qui proinde fructus
nemini acquiruntur, nisi ei, qui justo ecclesiæ suæ ti-
tulo

tulo eos perceperit: Atque, uti privatus nihil acquirere potest nisi ex justo titulo seu causa dominii translativa, v. gr. emti legati &c. ita nemo fructus beneficii ecclesiastici, nisi ex causa vel titulo ejus officii, cui beneficium illud cohæret quod in ea ecclesia gerit, & quod proinde solum est justa causa sive titulus acquirendi ejus fructus, perinde ut venditio, donatio, &c. sunt justæ causæ vel tituli acquirendi dominii.

§. 13. Cæterum dotatione dominium acquiritur ecclesiæ, & dos fit patrimonium ecclesiæ; beneficii autem fructus sunt ejus, qui justo titulo beneficium habet; ille aliquibus dicitur *titulus patrimonii*, hic *beneficii*, quo etiam continetur titulus *mensæ*, uti reditus mensæ Episcopalis; quibus additur titulus *paupertatis* professæ seu religiosæ, in monasteriis: vid. D. Linek. *ad tit. X. de Ætat. & qualit. præf. in fin.* rectius paupertatis in genere, uti in Xenodochiis & similibus domibus religiosis: nam & ille est justus titulus justaque causa percipiendi fructus beneficiis ecclesiastici: *c. 3. c. 4. X. de Relig. dom.* nec minor religio est pauperes alere quàm sacra facere; major etiam pietas. Quanquam præcipuè quoque id Magistratum muneris sit, pauperibus invalidis publicè prospicere, nec minùs sanè id munus publicum est, quàm pupillis tutores dare, aut militem ad defensionem reip. alere.

§. 13. Atque hi quidem sunt justii tituli percipiendi fructus beneficii ecclesiastici: dictumque est, quod nemo ad officium ecclesiasticum promoveri debeat sine titulo, adeò ut olim promotio ipso jure irrita fuerit, *c. 4. X. de præb. & dign.* deinde autem valuit quidem, sed promotor interim alere promotum debuit. *c. 16. X. eod.* Verùm, quid si è contrario beneficium vacet, nemoque

DE TITULOR. & COMMENDAR. CONVENIENTIA. 7

moque sit, qui ritè ei successerit? Tunc verò illud commendatur vel committitur alicui custodiendum & administrandum, ne interim pro derelicto habeatur: unde beneficia hæc *Ecclesiæ commendatæ*, & vulgò, quasi contracte, *commendæ* dicuntur: quæ proinde origine sua titulus seu causa iusta acquirendi fructus beneficii ecclesiastici non sunt, sed procuratio, uti dicitur in *c. 42. de Elect. in 6.* &, qui tenet, tantum est procurator seu mandatarius. *c. 15. eod. in 6.* Commendare enim nihil aliud est, quam deponere, ut totidem verbis dicitur in *l. 186. ff. de Verb. sign. Et in l. 24. princ. ff. de pos. c. 1. x. eod. Add. l. 14. §. 4. ff. de Relig.* Depositum autem est, quod custodiendum alii committitur, & propriè est rerum mobilium: Immobilium enim, (qualia sunt beneficia ecclesiastica) depositum incidit in mandatum, seu procurationem.

§. 15. Hinc ecclesia titulata & ecclesia commendata disertè invicem opponuntur in *c. 3. caus. 21. q. 1. Et cap. 54. vers. Suggestit x. de Elect.* unde sequitur, omnem ecclesiam, quæ non est titulata, esse commendatam; non enim etsi pastore ecclesia vacet, etiam administratore vacare & planè deseri debet. Eodemque sensu distinguuntur Titularii & Commendatarii; A. Fab. *C. de Episc. Et Cler. def. 34. n. 1.* & in *LI. Longob. commendæ & beneficia ecclesiastica strictè sic dicta. lib. 2. tit. 44. l. 2. in verb. qui commendationem vel beneficium ecclesiasticum habent.*

§. 16. Est itaque Commenda origine sua beneficium ecclesiasticum, quod titulo seu officio suo ecclesiastico vacans, interim ob causas alii custodiendum committitur & commendatur. Causæ justæ sunt, si impedimentum obstet, quò minus beneficium illico
in

in titulum conferri possit. Ant. Fab. *C. de SS. Trinit. de fin. 9. in fin.* uti ob pestem, bella, &c.

§. 17. Hinc causæ propè omnium, quæ de Commendis tradita sunt, apparent. Non enim in perpetuum, sed ad tempus tantum ecclesia commendari potest; *c. 12. X. de Accus. &* quidem regulariter tantum ad 6. menses: *c. 15. de Elect. in 6.* idque ab ordinario Collatore; modò parochialis ei commendetur, qui habilis & in Sacerdotio est, & evidens sit ecclesiæ utilitas seu necessitas. *d. c. 15.* At vitam autem, nedum in perpetuum nemo commendare potest, nisi solus pontifex; *c. 42. de Elect. in 6.* qualia tamen Pontificis indulta in Senatu Sabaudia non nisi à Senatu visa & comprobata admitti ait Ant. Fab. *d. def. 9.* quod multò magis in Imperio & Gallia obtinebit.

§. 18. Ecclesia verò commendata non minùs vacare dicitur, quàm si nemini commissa esset, tum quia vacat quæ Pastorem non habet, qui ei sit ritè & Canonicè intitulatus: *arg. d. c. 3. de Cler. conj.* tum quia commendatarius non possidet beneficium, sed possessio ejus manet penes Pontificem vel Collatorem, perinde ut cum nondum canonicè illud contulit: in depositarium enim nec possessio transfertur. *l. 17. i. ff. de pos. A. Fab. C. d. def. 9. § 10.* Quæ omnia secus sunt in titulis, qui perpetuò seu ad vitam conceduntur, eorumque possessio est penes titulos.

§. 19. Eo tamen conveniunt, quòd, uti nemo duobus titulis adscribi potest. *c. 4. caus. 21. q. 1. c. 13. c. 14. c. 28. x. de Præb.* ita nec duas commendas habere; *c. 15. de Elect. in 6.* nisi ex dispositione Pontificis: unam autem commendam & unum titulum potest habere. *c. 3. caus. 21. q. 1. c. 54. in f. de Elect.*

§. 20.

479

DE TITULOR. & COMMENDAR. CONVENIENTIA. 9

§. 20. Hinc verò constat, quæ Ordinibus sacrorum Equitum concessa sunt beneficia, ipsis non jure *tituli* competere posse, sed tantum jure *commendæ*. Atque hinc est, quòd per universam Europam bonarum horum ordinum, cum Marianitum Joannitarum, meræ sint *Commendæ*, *Commenthureien*; cum teneantur armis defendere ecclesiam, & sint veri milites armati; quod officium est seculare non ecclesiasticum, & proinde ad nullum titulum ecclesiasticum referri potest; quin armis interdictum est Clericis, qui titulum habent. *c. 10. x. de Elect. & el. atq; adeò non nisi jure commendarum uti possunt, etsi species religionis sint, & ad vota quodammodo adstringantur. Vid. Dn. Præs. Jus publ. c. 18. §. 43. & seqq.*

§. 21. An verò fructus interim percipiat *Commendatarius*, valde ambiguum videtur. Et communiter existimant, fructus ad *Commendatarios* non pertinere; *Gonzal. ad c. 54. in fin. x. de Elect. Gylmann. Symptor. tom. 1. part. 1. tit. 3. pag. 193. Christin. Vol. 1. Decis. 59. num. 15. & seqq. idque convenit naturæ commendationis & procurationis. sup. §. 14. Alii tamen necessaria ad victum iis concedunt. Marsil. de Eccles. reddit. p. 2. t. 15. c. 26. n. 26.*

§. 22. Verum, etsi hoc de prima *Commendarum* origine, quæ ab ordinariis *Collatoribus* ad paucos menses fieri consueverat, non adeò negemus; tamen *Jure Canonico* videtur jam obtinuisse, ut fructus *Commendatariis* cederent. Planè, de *Commendis*, quæ autoritate *Pontificis* ad vitam concessæ sunt, nulli dubitamus quin fructus *Commendatariorum* fuerint, atque hætenus ab indole depositi & mandati desciverint, ex quibus fructus omnes restituuntur do-

B

mino

mino. Commenda enim dominum non habet, cui fructus acquiri canonicè possint: nam nec successoris sunt qui non est; nec collatoris, cujus est intra certum tempus providere alii de beneficio, non verò sibi retinere ejus, fructus; denique Pontifici Romam commendarum fructus mitti solvere non apparet. Quin imò, cum is, cui commendata est ecclesia, omnia gerere ac exequi possit quæ sunt Jurisdictionis Episcopalis, & quæ Prælati ritè electus ac confirmatus potest; *c. 42. de Elect. in 6.* etiam redditus percipere poterit, cum nehi excepti ullibi sint, & merito ei comoda præstentur, qui omnia rei onera suscipit. Et cur aliàs beneficium Commendæ ad vitam alicui daretur, si commodis careret: aut quis onus sine commodis ad mortem usque reciperet?

§. 23. Quicquid verò tum fuerit, hodiè certè inter omnes constat, Commendas in jus perpetuum abiisse, & fructus æquè ad commendatarios atque ad titulos plenariè pertinere: uti ex *Petri Suavis Hist. Concil. Trid.* docet Ziegler. *ad Inst. Jur. Can. Lancell. lib. 1. tit. 28. §. 10.* Idem Gylmann *d. tit. n. 2. §. n. 4. pag. 183 Klock. tom. 3. Cons. 108. n. 66.* Duaren. *de Benef. eccles. lib. 5. cap. 7.* Quanquam maximum hunc esse ab usum existiment, eumq; valde improbent cum prædictus Petrus Suavis *apud. Ziegl. d. l. tum Duar. d. c. 7. Andr. Vallens. ad. tit. x. de Conces. præb. §. 3. n. 2. & alii.* Sunt igitur tales Commendatarii veluti procuratores in rem suam, qui etsi non titulo ac jure proprio tenent beneficium, tamen omnia comoda sibi perinde ac titulati quærunt.

§. 24. Hinc verò constat, Commendas non minus ac titulos esse verissima bona ecclesiastica, atque adeò in genere, & specialiter Commendas Equitum sacro-

474

DE TITULOR. & COMMENDAR. CONVENIENTIA. II

facrorum ad Jus ecclesiasticum pertinere, causasque earum, de quibus controvertitur, ex Jure Canonico & Feudali (quia beneficia & feuda ecclesiastica quoq; sunt feudorum species. 1. F. 1. § 6. 2. F. 26. §. moribus. 2. F. 35. &c.) decidendas esse: cum non ideo res desinat esse ecclesiastici juris, quia apud alium deposita, vel administratio ejus alicui mandata est; neque depositum vel mandatum transferunt Dominium ecclesie ad alios: nec mandantur Commendæ extra ecclesiam, sed personis ad usus Ecclesie obligatis & vel voto obstrictis.

§. 25. Quin effectu juris non differunt hodie titulus & commendatarius, sed uterque æquè pro vero Prælato, & Commenda ex dispensatione summi Pontificis instar tituli habetur. Hoc latè ostendit A. Fab. C. lib. 1. tit. 3. def. 34. ubi n. 1. ait: *Commendatarius pro vero Prælato & Titulario habetur, quandoquidem Commenda ipsa titulus est dispensatorius; nec inter Commendatarium & Titularium ecclesie Rectorem effectu ipso quicquam interest &c.* Quod & firmat ex antiquioribus; uti ex Probo, qui dixit: *Commendatarius perpetuus non minùs censetur verus Prælatus major in his quæ sunt Jurisdictionis & administrationis Prælaturæ quàm Titularius.* & ex Navarro asserente *Commendatarios esse veros Prælatos, & posse facere quicquid Titulares possunt &c.*

§. 26. Hinc & Capitulum habent, quo nomine Collegium ecclesiasticum notari constat: rubr. & tot. tit. x. de His quæ fiunt. à maj. part. Capit. adstricti sunt ad tria vota substantialia: Gylmann. d. tract. tom. 1. part. 1. tit. 3. fol. 192. col. 2. ubi Magister Ordinis Teutonici libello suo id complexus est. inde inter religiosos quoque recensentur; & jura Clericorum habent: c. 3. x. de Privileg. ibi Fra-

B 2

tres

tres Templi & Hospitales & alii Religiosi. Praun. im *Ablichen Europ.* §. 674. electione perinde fiunt uti alii Praelati titulati: utuntur titulo Reverendissimi, Hochwürdigste; item *Andächtige / Seine Andacht; Geistliche / religiosi &c.* & ita quoq; ab aliis compellantur, uti quotidie apparet ex literis publicis, quarum exempla retulit Excell. & Celeberr. Dn. Becmanus *SS. Theol. D. & Prof. nec non Universitatis & suae Facult. Senior longè meritis.* in tract. de *Ord. Johannit. cap. 4.* & alii, *Gylm. d. tit. 3. fol. 191. in fin. & fol. 192. &c.* Sed & autoritate Pontificis constitutæ sunt Commendæ, quin, nisi per Reformationem religionis inde, ut & alia bona ecclesiastica, exemptæ fuerint, Pontificem agnoscunt, eique fidem præstat. *d. tit. x. de Privileg.* Denique locum quoque & ordinem, ut ecclesiastici, ante ejusdem classis seculares habent, ut constat. Atq; adeò tota earum forma, constitutio ac jura sunt ecclesiastica.

§. 27. Mirum itaq; quàm maximè est, quod quidam in causa Commendæ controversa, cùm rationes ex Jure Canonico & feudali allatæ evitari non posse viderentur, existimaverit, non esse hæc ex iis juribus decidenda. Certè enim causæ bonorum & jurium ecclesiasticorum, ut sunt Commendæ, ex jure Canonico decidendæ sunt; & causæ beneficiorum, etiam ecclesiasticorum, ex jure Feudali: cùm sint verissima feuda ecclesiastica, quæ olim cum omni jure etiam ecclesiastico à seculari potestate concessa fuerunt; & de quorum concessione & concedendi modo in nullo alio jure communi, quam Feudali & Canonico agitur. Unde, quanquam deinde ab Henrico V. extorta fuerit transactio, ut in his beneficiis Imperator tantum jura secularia die *Weltligkeit* / Papa autem ecclesiastica

475

DE TITULOR. & COMMENDAR. CONVENIENTIA 13

fiastica per annulum, & baculum conferret, eo tamen facto tantum persona conferentis, non modus conferendi mutatus nedum eo pacto jura feudalia & Canonica sublata fuere. Igitur ex utroque hoc jure norma decidendi has causas petenda est. Quin & accuratè conveniunt cum principiis juris communis, atque ex hoc communi fonte quasi rivuli jura eorum ducuntur; ut in causa jam tractanda manifestum fiet.

§. 28. Quodsi itaque Prælatus, consentiente Capitulo, beneficii ecclesiastici, sive titulati sive commendati, nondum vacantis expectativam, ut vocant, duobus concesserit, beneficium autem mortuo demum Prælato vacare incipiat, & prior expectivarius à successore Prælato confirmationem petere neglexerit, posterior autem ritè & debito tempore eam obtinuerit, quæritur, an nihilominus prior præferri debeat & posteriorem excludere possit? De jure primùm quæritur, (nam si quid usu mutatum, vel in facto ejusque circumstantiis singulare esse dicatur, id probandum venit) & respondetur, priorem, qui statuo legibus feudalibus vel Canonibus tempore confirmationem neglexit, non posse excludere illum, qui eam petiit & obtinuit.

§. 29. Hoc ostenditur breviter his rationibus. I. Prælatus, qui beneficium nondum vacans confert, nihil suum confert, quia totum adhuc possessoris, adeoq; alienum est; non enim agitur de jure directo, quod conferentis est, sed de utili seu ipso beneficii jure quod possessoris est transferendo. Igitur nec ex ea collatione jus ullum quæritur expectivario, quod ipse converens nunquam habuit, l. 20. princ. ff. de Acq. rer. dom. neq; ex ejus promissione obligatur

B 3

succes-

successor, qui heres ejus non est. *l. 1. C. sicert. pet. l. fin. C. de Her. act. l. 2. C. de Her. vend. l. 26. C. de Pact.* Quæ ratio tota juris communis est, & in omnibus beneficiis obtinet, in quibus heres non est, sive dicantur spiritualia sive secularia; cum neq; ex facto defuncti in valido jus oriri possit, neq; successor, qui heres non est, illud præstare teneatur, quod adeo & in Commendis obtinebit.

§. 30. II. Officium Prælati cum omni jure, quod ei cohæret, adeoque & jus conferendi beneficia merè personale est, & proinde totum cum persona interit: cum sola personæ electione, non verò ulla successione hereditaria Prælati constituitur: ut patet. Cum igitur Prælati beneficium, quod nunquam ipsi vivo apertum fuit, conferre non potuerit, adeoque collatio eo vivente ipso jure nulla sit, non potest post mortem ea incipere, ubi omne jus conferendi jam morte expiravit. Non potest igitur ullum temporis momentum fingi, quo collatio subsistere & inde jus quæri potuerit: non vivo Prælati, quia nunquam vacavit, sed omne jus beneficii penes alium possessorem fuit, adeoque Prælati nihil quod ipse non habuit, alii concedere potuit: non eo mortuo, cum beneficium vacare incipit, quia morte ejus omne jus conferendi jam extinctum penitus fuit. Igitur nec ex ejus collatione beneficium acquiri potuit, quæ non valuit, neque ex successoris, qui non contulit. Et hoc quoque argumentum omni jure ipsaq; natura constat, & ad omnia beneficia pertinet quorum ejus conferendi hereditarium non est, sed cum persona extinguitur, uti in Commendis, sive dicantur spirituales sive seculares.

§. 31. III. Atque hinc perpetua illa oritur differentia

476

DE TITULOR. & COMMENDAR. CONVENIENTIA. 15
rentia beneficiorum ecclesiasticorum, & secularium
in quibus dominus heredem habet, qui factum ejus
præstare tenetur, atq; adeò, licet beneficium vivo do-
mino, qui id concessit, apertum non fuerit, heres
tamen ipsius, quodcumq; aperiatur, obligatur ex
concessione & promissione defuncti, & beneficium
sibi jam apertum præstare tenetur. In secularibus
itaq; domini jus morte non perit, sed activè & passi-
vè ad heredes transit; cum è contrario in Ecclesiasti-
cis jus omne cum persona, quæ hæredem in benefi-
cio non habet, interierit.

§. 32. IV. Atq; hæc uti indubitata sunt juris com-
munis & universalis principia, ita ex iisdem jure
Feudali & Canonico ad eundem modum id disertis-
simè decisum est; velut in 2. F. 26. §. *Moribus* his verbis:
Moribus receptum est, dominum de feudo militis sui, quod
post mortem ipsius ad dominum reverti sperabatur, in alium
militem investituram facere posse, quæ investitura tunc de-
num capiet effectum, cum feudum domino NB. aut heredi
suo fuerit apertum. NB. Secus est in ecclesiasticis personi:
nam si ille talem faciat investituram, (scil. beneficii non
vacantis) non aliter valebit, nisi sibi NB. non etiam Suc-
cessori aperiatur. Similiter in 2. F. 35. de concessione
beneficii ecclesiastici nondum vacantis ita dicitur: Si
antè decesserit investitor, quàm feudum ad eum revertatur,
NB. Successor non cogitur eam habere ratam. Et in 1. F. 3.
Si antè decesserit Archiepiscopus, quàm ille qui feudum possi-
debat, successores non coguntur eam investituram facere vel
confirmare.

§. 33. V. In quem sensum quoq; illud sæpius de-
cisum ac responsum expressè fuit: uti cum Archiepi-
scopus Magdeburgensis rem ecclesiæ suæ, sed non-
dum

dum vacantem, alii concessisset, quæ eo demum mortuo aperta fuit, negatum est, Successorem ejus teneri. Carpz. *Jurispr. for. p. 2. const. 45. def. 7.* cujus hic tenor: Ob gleich Herr Albertus, weiland Erz-Bischoff des Primats und Erz-Stifts zu Magdeburg Hansen Reinicken / einem Bürger zu Mansfeld auff den Fall da Stephan Policke (possessor) ohne Leibes-Erben versterben würde / ehliche Thal-Güter und Salz-Pfannen zu einem Angefälle oder Bedinge geliehen und gegeben / welches Bedinge nachmahls Euch und euren Vorfahren beständiger weise und mit Einwilligung der nachfolgenden Erz-Bischöffe cedirt und abgetreten worden / dieweil aber dennoch der Fall mit Stephan Policken NB. nicht bey höchstged. Erz-Bischöffen Leben / sondern hernach sede vacante, ehe jetziger Erz-Bischoff Siegemund zur Regierung kommen / sich begeben zc. So ist das Capitul und hernach regierende Erz-Bischöffe an der vorigen Erz-Bischöffe Handlung und Belehnung nicht verbunden. in quem sensum quoq; respondit. Peil. *Cent. 1. Conf. 7.* ubi, cum eadem ratione decidisset, daß dieselbe Belehnung an ihr selbst todt und erloschen / und ein nachfolgender Bischoff / oder sede vacante ein Thum-Capitul / derselben ungeachtet / diese Pfannen ordentlicher weise wol zuwenden mögen : ita concludit : *Quia casum in volumine juris expressum habemus, nullus omnino dubitationi vel quæstioni de hoc locus est.* Estq; hæc unanimis hæc. Dd. sententia vid. Finckelthaus. *Controv. Feudal. disp. 7. thes. 12. & ibi alleg.* Atque ita in causa Commendæ respondit inçlyta *Facult. Jurid. Viadrina.*

§. 34. VI. Atque hinc simpliciter Jure Cononico constitutum est, quòd beneficium ecclesiasticum conferri

477

DE TITULOR. & COMMENDAR. CONVENIENTIA. 17

ferri nequeat, nisi vacans. c. 2. c. 3. c. 4. x. de Concess. præb. c. 27. x. de Præbend. §. quæ constitutio ex prædictis rationibus juris communis non potest non inferri: quibus præterea ibi additur alia ratio itidem ex jure communi desumpta, quâ talis collatio pro invalida habetur; scil. quòd contineat votum captandæ mortis. d. cap. 2. c. 2. eod. in 6. c. 5. X. de Pact.

§. 35. Cùm itaque omnibus his constitutionibus & rationibus Commendæ non minùs ac alia beneficia contineantur, ineptum planè est, dicere, hæc esse erronea præsupposita quæ ad Commendam applicari non possint, neque tamen indicare, ubi in Commendis aliud ac in reliquis beneficiis ecclesiasticis constitutum, aut, ubi Commendæ ab expressissimis illis decisionibus ex jure communi sup. §. 31. 32. & 33. allatis exceptæ sint. Econtrariò verò abunde satis demonstratum est, idem effectu juris esse in commendis ac aliis beneficiis ecclesiasticis, & decisionem hanc ex jure communi & ipsa ratione naturali desumptam nec in commendis nec in ulla alia re fallere posse, nec fieri, ut quod quis ipse non habet, alii possit concedere, aut, ut jus personale & cum persona extinctum post mortem adhuc inchoari possit.

§. 36. Unde nec regeri potest, (salvo tamen aliorum rectius sentientium judicio) quòd dispositio Juris Canonici de non conferendo beneficio quod nondum vacat, de spiritualibus intelligenda, nec ad Commendas trahenda sit, cùm illæ sint beneficia secularia. Nam Resp. (1.) Nihil omnino huc facit spiritualitas beneficii, cùm omnia hæctenus expositæ sententiæ fundamenta ex jure Romano petita sint: Quod non de spiritualibus agit, sed contra de secularibus: neque ulla ra-

C

tio

tio aut dispositio spiritualitate beneficii nititur. (2.) E contrario de secularibus verum est, neminem quod ipse non habet in alium transferre: nec jus personale morte personæ extinctum post mortem inchoari posse; quæ manifesta pugna naturalis est, etiam in rebus secularibus. *vid. sup. §. 28. 29. & 30.* (3.) Evidentissimi illi textus *sup. §. 31. & 32.* ex jure feudali adducti nihil de spiritualibus disponunt, sed de feudis ab ecclesiastica persona, quæ heredem in beneficio non habet, datis, & excipiunt tantum dominos heredem beneficii habentes qui eorum factum præstare tenetur. (4.) Ipsi Canones expressè se fundant in voto captandæ mortis, quæ ratio ex jure communi desumpta in secularibus quoque valet. (5.) Negatur, Commendas esse beneficia secularia, si hæc ecclesiasticis opponuntur: demonstratum enim jam est, Commendas æquè ac titulos esse beneficia ecclesiastica. Si verò ex sensu Canonum accipiantur, etiam titulata beneficia ecclesiastica sunt secularia, quia jure Canonico ad secularia refertur, quicquid voto religioso ac regulæ adstrictum non est. *c. 8. caus. 16. qu. 1. A. Fab. C. lib. 1. tit. 3. def. 34. n. 1. & 2.* (6.) Quin Commendæ ordinum equitum inter religiones recensentur, cum & illi regulæ & voto alligati sint; etsi in Evangelicorum Commendis illa sublata sint: eodem enim nihilominus jure ut reliqui equitum sacri ordines utuntur.

§. 37. Præcipuè verò obstare videtur, quòd secus sit quando Capitulum collationi beneficii non vacantis consensit, cujus factum successor ab eo electus præstare debeat. Nam satis certum videtur, à ratione juris id maximè abhorrere: cum constet heredem quidem seu successorem universalem ex facto defun-

cti

DE TITULOR. & COMMENDAR. CONVENIENTIA. 19

Et obligari, non autem Successorem singularem, qualis est Successor certi beneficii. Hinc omne æs alienum, omnisq; obligatio & actio ad solos heredes, non autem ad legatarios vel fideicommissarios singulares transit. *l. 13. C. de Hered. inst. l. 35. §. 1. & 2. ff. eod. l. fin. C. de Hered. action. l. 2. C. de Hered. vel. act. vend. adeò ut heres ipse, qui deductis certis rebus hereditatem restituere rogatus est, creditorib9 defuncti ideò non teneatur, quia instar legatarii & successoris singularis habetur §. 9. vers. Quin etiam Inst. de Fideic. hered. Uti & agnati, qui in feudo succedunt, successores sunt singulares nec ad æs alienum defuncti tenentur. 2. F. 45. &c.*

§. 38. Quod ipsum naturalis quoque ratio probat: naturaliter enim quisq; ex suo tantum, non ex alterius facto tenetur, quia homini in suas tantum, non in alterius actiones jus à natura datum est. Unde regulæ illæ: Quòd factum cuiq; suum, non alii nocere debeat. *l. 155. pr. ff. de Reg. Jur. l. 25. §. 2. in fin. ff. ad Scit. Treb. l. 27. §. 4. in fin. ff. de Pact. l. 5. §. 5. ff. de Op. nov. nunc. Quòd nemo facto suo alterius conditionem deteriore facere possit. l. 74. ff. de Reg. Jur. l. 2. ff. Quod vi aut clam. Quòd nemo alterius facto onerari debeat. &c. l. 27. in fin. princ. ff. de Procurat. l. 33. §. fin. C. de Inoff. test. &c. Excipitur heres, qui ideò oneratur ex facto defuncti idq; præstare tenetur, quia jure fingitur eadem esse persona cum defuncto adeò ut perinde sit, contra suum, an contra defuncti factum venerit: utroq; enim casu æquè repellitur exceptione rei venditæ ac traditæ, ac si ipse fecisset. *l. 1. princ. & §. 1. ff. de Exc. rei vend. Hæc ratio tota cesat in successore singulari, qui non, uti heres, repræsentat personam antecessoris, adeoque relinquatur regulæ naturali, quòd ex alterius facto non teneatur.**

C 2

§. 39.

§. 30. Longè minùs verò tenetur electus factum eligentium præstare: Satis enim constare arbitror, electum ex electione ad alia non teneri, quàm quæ electionis legibus, seu, ut loqui amant, capitulationibus comprehensa sunt; tantum abest, ut in genere factum eligentium præstare teneatur; nisi talia sint, quæ per se & suo jure omnes obligant, prout in omnibus Collegiis, quibus eligendi jus competit, usu venit, ut ad alia non obligentur, quàm quæ in lege electionis dicta sunt, vel per se obligationem pariunt.

§. 40. Quinimò tale factum, quale est collatio beneficii non vacantis, nec heres quidem vel successor universalis præstare tenetur, nedum successor singularis aut alius: Quia negotium illud, etsi consensu Capituli fiat, jure penitus invalidum est, ex quo nulla planè obligatio oriri potest. Quàm enim utroque jure improbetur talis concessio ob cohærens votum captandæ mortis, notissimum est *ex l. 4. C. de Inutil. stip. l. 5. C. de Pact. conv. tam. sup. tot. l. 19. C. de Pact. c. 2. & pass. X. de Concess. præb. c. 2. eod. in 6. c. 5. X. de Pact. &c.* & maximè Jure Can. omnis collatio cujusque beneficii ecclesiastici nondum vacantis se verè interdicta est: *d. c. 2. verb. Nulla ecclesiastica beneficia tribuantur alicui seu promittantur antequam vacent: Sc. allegato jure civili ejusque ratione.*

§. 41. Neque adeò magis Capitulum conferre beneficium non vacans potest, quàm Prælati; nam nec illud conferre potest, quod alienum est, & omnis collatio beneficii ecclesiastici, à quocunque fiat, prohibita est, *d. c. 2. omnesque prohibendi rationes omni-*

mi-

479

DE TITULOR. & COMMENDAR. CONVENIENTIA. 21

mnium concessionibus æquè communes sunt. Quod verò initio nullum est, nec ex post facto quidem con-
valescit; quæ omnia satis certa sunt.

§. 42. Ex hoc igitur facto legibus improbato ne-
mo obligari potest, adeoque ne ipsum quidem Capitu-
lum, nedum Successor. Quî enim fieri potest, ut Suc-
cessor ex facto Capituli teneatur, ex quo ne ipsum
quidem Capitulum; seu, ut ille magis ex alterius
facto obligetur, quam ex suo? Equidem heres ex facto
quidem licito testatoris, v. gr. legato, tenetur, etsi
testatori liberum sit illud adimere; quia heres tamen
aditione se ad id obligavit; si testator propter prohi-
bitionem legis non teneatur, certum est, nec heredem
obligari.

§. 43. Nec mirum videri debet, collationes be-
neficii non vacantis adeò jure improbari, & tamen
tam frequenter fieri. Nam jure deinde Feudali de-
mum receptæ illæ sunt hætenus, si vivo Prælato de-
inde vacare cœperint. 2. F. 35. §. cumq; te bonis ecclesiæ. 2.
F. 26. §. moribus. Ubi disertè jus hoc moribus tribui-
tur: Uti & è contrario iisdem moribus receptum tra-
ditur, ut in secularibus beneficiis, quorum dominus
heredem habet, valeat collatio, si herede saltem exi-
stente apertum fuerit d. §. Moribus. Unde manife-
stissimum est, concessionem beneficii non vacantis, le-
gibus & Canonibus prohibitas, non ultra deinde
permissas fuisse, quàm cum evidenti distinctione in-
ter concessionem Prælati & domini secularis, ut illa
valeat, si beneficium vivo; hæc, etsi post mortem here-
di saltem aperiatur; nec proinde ulterius jure extensa
est conferendi licentia.

§. 44. Movit quidem alios inprimis quoque ge-

C 3

nera-

neralitas illius regulæ: *Ex qua persona lucrum quis capit, ejus factum præstare debet. l. 149. ff. de Reg. Jur.* Verùm nemo quisquam dicet, cum esse hujus regulæ sensum, ut donatarius, commodatarius, legatarius, &c. qui lucrum capiunt ex persona donatoris, commodatoris, vel testatoris, teneatur in genere horum facta præstare, æs alienum solvere; &c. nihil enim ab omni jure alienius esse constat, cum id solius sit heredis ac universalis Successoris. Necessariò igitur hoc intelligendum est de facto quod ipsa lege donationis, seu negotii ex quo lucrum capitur, comprehensum est: uti in donatione sub modo facta hunc modum adjectum præstat donatarius. *l. 1. C. de Don. quæ sub mod.* Is cui testator legat cum onere fideicommissi, teneatur id onus præstare, quia legati lege comprehenditur, sed tantum pro modo lucri, non ultra *l. 114. §. 3. in fin. ff. de Legat. 1. l. 1. §. 17. ff. Ad. Sct. Treb.* Aliud exemplum affert Wissenb. *ad. d. l. 149. n. 21.*

§. 45. Ita, qui usucapere vult ex persona antecessoris singularis, in causam usucapionis succedat necesse est, quia ex ea capit. Cum igitur omnis usucapionis, præter titulum, (sine quo nec inchoari illa nec continuari potest) duo sint maxime substantialia; alterum in negotio, ut bona fide initum sit; alterum in re, ne vitiosa sit in utramq; hanc causam succeditur.

§. 46. Igitur, si antecessor rem mala fide acceperit, successor, si ex ejus persona velit usucapere, eodem jure utitur, etsi ipse sit in bona fide, quia non ex suo, sed antecessoris negotio & initio capit. Atq; hoc eleganter dicitur in *l. 13. §. 1. ff. de Acq. poss. Cum quis utitur adminiculo ex persona auctoris, uti debet cum sua causa, suisq; vitiis.* Hic ergo textus, quem ur-
gere

480

DE TITULOR. & COMMENDAR. CONVENIENTIA. 23

gere solent in contrarium, apprimè sententiam nostram firmat atq; illustrat; scil. Successorem singularem non teneri ad alia, quàm quæ lege negotii, ex quo acquirit, continentur.

§. 47. Pariter continetur naturâ usucapionis, ne res vitiosa sit. Hoc vitium rei cohæret, adeoq; & illud cum re ad successores transit, uti alia onera & commoda rei cohærentia: de quo est *l. 11. C. de Acq. poss.*

§. 48. Inter hæc duo tamen id interest, quòd mala fides antecessoris non noceat successori, si is à se & suo negotio usucapionem inchoare velit, & in bona fide sit. *l. 5. princ. ff. de Div. temp. præscr.* sic enim hoc, à quo ipse incipit, aliud à priore, quod ab antecessore mala fide gestū erat, negotium, aliud usucapionis initium, alia deniq; usucapio est. At si res vitiosa sit, indistinctè nocet etiã successori, licet à se initium usucapiendi faciat; quia id vitium rei cohæret, quæ cum suo vitio ad omnes transit. Res igitur cui vitium cohæret, eadem est; negotium, cui bona vel male fides, aliud & aliud.

§. 49. Atque hæc omnia manifestæ rationis sunt. Videndum scil. quid naturâ negotii, vel re contineatur: id enim necessario præstabit is, qui in negotium illud vel rem succedit; quia utrumq; cum causa sua transit *d. l. 13. §. 1.* Quare, cùm hereditatis negotium universale sit, quo omnia defuncti jura activè & passivè continentur, heres in omnia succedit, omniaque facta lege non prohibita præstat. E contrario verò, si quis singulari negotio vel rei succedat, id solum præstat quod vel negotii illius naturâ, vel re illa comprehenditur. Quo intelligitur sensus regulæ in *c. 46. de Reg. Jur. in 6.* *Is, qui in jus alterius succedit, eo jure, quo ille, uti debet.* scil. heres in omnibus; successor negotii

ille, uti debet. scil. heres in omnibus; successor negotii vel rei singularis in causa illius negotii vel rei.

§. 50. His consequens est, ut videamus, quid naturâ electionis Prælati, sive titulati sive Commendatarii, contineatur. Non sanè ut ille præstare teneatur concessionem beneficiorum nondum vacantium & sibi non apertorum: illæ enim tantum abest ut naturâ beneficii, quod electione acquisitum est, contineantur, ut potius legibus & Canonibus improbatæ atque ab officio illo exclusæ sint, *sup. §. 34.* nec nisi certis finibus tolerantur, de quibus §. 43. In contrarium igitur ea est natura officii Prælati, ut beneficia vacantia conferat, non ut non vacantia: *c. 35. X. de Elect. c. 3. caus. 8. q. 1. c. 3. & tot. tit. X. de Conc. præb.* itaque cum hac & natura & causa sua, sc. jure conferendi vacantia, transit electione officium Prælati ad successorem: perinde ut usucapionis causa ad successorem transit, si antecessor bona fide cæperit, non si malâ; quia illa ejus naturâ continetur, hæc contra ei repugnat. *sup. §. 45.* Quemadmodum ergo ex causa usucapionis, ab antecessore mala fide cæptæ, nec successor, etsi bona fide teneat, usucapere potest, quia usucapio mala fide cæpta legibus rejicitur; ita ex concessione beneficii nondum vacantis, etiam cum consensu Capituli facta, Successor teneri non potest, quia per Canones illa (nisi vivo Prælato deinde aperta fuerit) improbatur.

§. 51. Unde non de nihilo videtur esse ratio Fachinæi, *lib. 7. contrav. 29.* quòd collationi Prælati tacitè insit conditio, *si vivo ipsi apertum fuerit.* Nam, cùm tempore concessionis id incertum adhuc fuerit, & existere tamen casus ille vivo Prælato possit, ille casus seu eventus futurus, qui an sit extiturus incertum est,

481

DE TITULOR. & COMMENDAR. CONVENIENTIA. 25

est, verissima est conditio: quippe quæ nihil aliud est, quam casus futurus ac incertus an extiturus sit: *arg. l. 56. ff. de Cond. ind. junct. §. 10. Inst. de inut. stip. l. 37. l. 38. l. 39. ff. de Reb. Cred.*

§. 52. Atq; hæc ratio Fachinæi demum absolvit has Prælatorum & Capituli collationes ab omni vitio; quia intelliguntur conferre beneficium velle secundum leges & Canones; adeoque ea lege, *si apertum ipsi Prælato fuerit*: omninò enim credendum est, Prælatos & Capitulum canonicè procedere. Inest itaque tacitè ista conditio atque hac ratione collatio commendæ non vacantis iusta & Canonica, etiam ab initio, intelligi potest quippe ab hac conditione suspensa.

§. 53. Equidem Hartm. Pistoris quoque, Jctus Clarissimus, qui & acri ubique iudicio, summaque solertiâ atque industriâ controversias pensitare consuevit, in hac causa communem secutus, præterea urget, quòd Capitulum nunquam moriatur: & quòd ecclesia debeat esse tutrix justitiæ, nec adeo recedere à suo pacto aut fraudem adhibere. *&c. l. 2. qu. 27. n. 15. & seqq.* Verùm, non est justitiæ, servare pactum in validum & per Canones improbatum: uti est concessio beneficii non vacantis, tum ratione Prælati, tum ratione Capituli. Neque committit contra pactum, qui ex eo non obligatur; cùm extra terminos supra allegatos illud ipso jure nullum sit: ex negotio verò lege invalido nemo obligatur, *l. 5. C. de Legib. & ne quidem in conscientia*; quia vi juris naturalis, quâ Magistratui potestas legislativa data est, lex civilis & jubendo conscientiam obligat, & permittendo tutam præstat. *vid. D. Præf. Disp. II. de Finib. bon. fid. cap. 1. dub. 3.*

§. 54. Ex eo verò quòd Capitulum nunquam moriatur, nihil concluditur; pactum enim hoc initio

D

nul-

nullum est, nec unquam convalescit; nisi in unica illa specie moribus probatâ, *si vivo Prælato apertum fuerit. d. §. moribus.* Neque Capitulum paciscitur de suo factò, scil. se concessurum; sed Prælatus, tanquam caput ecclesiæ, de suo, cui Capitulum assentitur. Capitulum igitur non tenetur beneficium præstare, quia id non promisit; & in pacto, cui Capitulum consensit, est factum Prælati, non Capituli: cui consequens est, si Prælati pactum, etsi consensu Capituli factum, non valeat, & proinde Prælatus ad illud factum non obligetur, nihil superesse quod Capitulum præstare teneatur.

§. 55. Secus est, si quæ beneficia ad collationem solius Capituli spectent, uti quædam spectare possunt: *c. 3. x. de Suppl. negl. Præl. c. pen. x. de Concesf. Præb.* de iis enim dici potest, quòd, quandocunque vacent, eidem Capitulo, quod nunquam moritur, aperiantur. *arg. l. 76. ff. de Judic.* Idque adeò convenit quoque rationi Juris Beneficarii in *2. F. 26. §. moribus*; ut quemadmodum Prælati collatio valet, si vivo apertum fuerit beneficium: ita Capituli semper, quia nunquam moritur.

§. 56. Atque hæc est perpetua juris ratio, ut, quoties quis alteri suum factum promittenti tantum consentit, non hic inde obligetur ad præstandum illud factum, quippe qui id non promisit, sed tantum ad patiendum ut alter præstet. Hujus igitur consensûs unice hic effectus est, ut alterius promissio, cui nihil nisi consensus iste deest, subsistat, adeoque is, qui consensit, deinde præstare volenti contradicere non possit, non verò ut ille id præstare teneatur. Ita dominus non potest opus facere in ædibus fructuariis, nec eas altiùs tollere absque consensu fructuarii; sed isto consensu hic tantum tenetur ad patiendum, non verò ut ipse faciat. *l. 7. §. 1. ff. de Usufr.* Prædia minoris
ris

DE TITULOR. & COMMENDAR. CONVENIENTIA. 27

482

ris non possunt vendi sine decreto & consensu judicis; ex eo tamen judex prædium præstare non tenetur, sed minor solus, *tot. tit. C. de Præd. min. fin. decr.* Quin & tutor & curator, si ipsi soli rem minoris gerant, directâ quidem actione, durante officio, ex suo facto conveniri possunt: *l. 26. ff. de Adm. tut.* at, si minor ipse cum consensu tutoris vel curatoris promittat, v. gr. Sejo, ipse inde obligatur ad præstandum Segio; *princ. Inst. de Aut. tut. §. 9. Inst. de inut. stip.* curator verò tantum, ut iudicio conventum defendat; *l. 1. §. 2. & 3. ff. de Adm. tut.* ita ut semper tamen actio iudicati contra solum minorem detur. *l. 2. princ. ff. eod.* Atq; ita Capitulum ex consensu suo tantum tenetur, ut Prælato præstare volenti (modò aliunde quoque non prohibeatur) non contradicat; non autem ut ipsum præstet; & consequenter electus quoque ab eo successor factum ejus præstare non tenetur.

§. 57. Hæc paulò prolixius respondimus ad regulam illam, quòd quisque factum ejus, à quo lucrum capit, præstare teneatur: non tam solvendi dubii hujus causâ, quàm ut in genere appareat, quàm periculosum in jure sit, generalibus hujusmodi ac vagis regulis insistere; quantiç; intersit, eas intra justos cancellos coërceri. Frustra verò non nemo opponit *c. 12. in de Rescript. in 6. c. 17. X. de Præbend.* Nam ibi non agitur de concessione certi beneficii non vacantis, per canones improbata, de qua hic quæritur; sed de concessione licita & generali beneficii vacantis vel proximè vacaturi, & quidem rescripto Pontificis impetratâ: quæ si duobus facta fuerit, priorem præferri inter omnes constat; neque de eo quisquam quærit aut dubitat. *c. 30. X. de Rescript.*

§. 58. Quàm perperam verò hi textus hic alle-

D 2

gen.

gentur; & quàm planè hæc sint erronea supposita, facile apparet: Nam, (1.) in *d. c. 12. & d. c. 17.* conceditur duobus in genere beneficium vacans vel proximè vacaturum in aliqua ecclesia; hic certum beneficium non vacans. (2.) Prior concessio omni jure licita est; altera jure communi & Canonum improbata. (3.) In *dd. text.* non est quæstio de casu, quo Primus debito tempore neglexisse dicitur. Nec (4.) de casu, quo beneficium post mortem concedentis demum aperitur. Nec (5.) de collatore, qui Jure Canonico tenetur, cùm ipse Pontifex concesserit: &c. Quæ omnia secus sunt in præsentis quæstione.

§. 59. Cùm igitur Pontifex duobus gratiam licitè rescriptio concepit, nemo ambigit, primum præferendum, *d. c. 12. d. c. 17. c. 30. x. de Rescript. &c.* quia posterius rescriptum per obreptionem impetratum intelligitur: unde ne hoc quidem perpetuum est, sed Secundus præfertur, si in posteriore rescripto mentio prioris facta sit, adeoque obreptum Pontifici dici nequeat. *c. 3. c. 9. c. 12. c. 23. x. eod. & Vallenl. eod. tit. §. 5. n. 1. 2.*

§. 60. Hoc verò quid ad hanc speciem, quâ certum beneficium nondum vacans à Prælato duobus concessum, nec vivo eo apertum est, adeoque non modò jure Canonico, quo simpliciter talis collatio improbatur, sed & moribus & usibus beneficiorum ecclesiasticorum, juxta *d. §. Moribus* ea irrita fit à Successore autem, cui aperitur beneficium, & cui proinde conferendi potestas omni jure competit, Secundus confirmationem impetrat, Primus impetrare negligit; & quæritur, annis, qui solus impetravit beneficium ab eo Prælato qui jus conferendi habuit, excludi debeat ab eo, qui non impetravit nisi ab eo, qui jus conferendi nondum habuit? Quod neminem, perpensâ juris ratione, dicturum confidimus. §. 61.

483

§. 61. Hæc hæctenus de Jure; quod cum certis atq; indubitatis rationibus asertum jam videatur, perpendendum porrò est, an & quatenus consvetudine id hodie immutatum sit? Talem verò consvetudinem qui aserit, eam cum omnibus circumstantiis probet necesse est; nihilque apud Dd. magis tralatitium esse constat, quàm consvetudinem, quæ facti est, cum omni sua qualitate specialiter probandam esse. In hac autem specie duo quæri possunt. (1.) An beneficium ecclesiasticum, quod, cum nondum vacaret, Prælati Primo & Secundo concessit, & mortuo deinde Prælato apertum Successori fuit, Primo sine ullo Successoris facto ita acquiratur, ut nec petere quidem à Successore ullam beneficii confirmationem necesse sit, nec, si Secundus debito tempore petat, ei indulgere Successor beneficium sibi apertum non possit? (2.) An Successor, petita justo tempore à se confirmatione, denegare eam possit? Utrumque, cum juri repugnet, specialiter probandum, atque adeò interim Secundus, qui jure communi nititur, in possessione tuendus erit.

§. 62. Etsi autem posterius, scil. quòd Successor, confirmatione à se ritè petitâ, non facile eam rejicere possit, plurium Capitulorum usu receptum esse non diffiteamur; prius tamen, scil. ne opus quidem esse à successore, cui apertum est beneficium, ejus confirmationem petere, probatum hæctenus non vidimus. In omnibus enim, quæ hucusq; occurrunt, præjudiciis vel non apparet in hac specie neglectam planè fuisse confirmationis in tempore petitionem, vel ipsa electionis lege comprehensum fuit, ut concessionem beneficiorum nondum vacantium antea factæ absq; confirmatione ratæ sint.

§. 63. Atq; hinc ante aliquot annos Amplissima

Facultas Juridica hujus Electoralis Viadrinæ, cum de tali specie consuleretur, ita definiit; cum enim commendæ nondum vacantis expectativa duobus cum consensu Capituli assignata esset, nec nisi concedente mortuo illa vacaret, Successor verò, a quo Primus confirmationem commendæ planè non petierat, secundò eam ritè petenti indulgisset, neq; consuetudo Capituli contraria probaretur, de jure prædicta Facultas respondit, commendam ei quæsitam fuisse, qui ejus confirmationem à Successore, cui aperta illa fuit, ritè petierat.

§. 64. Equidem singularia quædam in prædicta facti specie allegata à parte adversa fuerunt, ad excusandam prioris expectativarii negligentiam, sed, cum non sufficerent, satisfactum iis in memorato Facultatis responso fuit. Reliqua quoque quæ deinde proposita dicuntur, vel parum momenti ad causam attulerunt, vel non probata fuerunt.

§. 65. Illud saltem prætereundum non est, nullius momenti esse, quod dicitur, secundum non nisi sub conditione suspensiva expectativam obtinuisse; wann durch der anteriorum provisorum tode oder resignation die Commenthuren vacant worden: quæ conditio nondum extitit, Primo adhuc superstite, & non resignante. Quasi verò non sit manifesta hæc sententia, quòd secundus non sit habiturus beneficium, nisi priore deficiente; adeoque quocunque modo defecerit: quæ conditio, etsi non addita, ipso jure tamen inest expectativæ, adeoque nec est quidem conditio, ut constat ex l. 3. ff. de legat. 1. l. 8. ff. de Vulg. & pup. subst. l. 19. §. 1. l. 107. ff. de Cond. & dem. l. 6. §. 1. ff. de Tutel. l. 22. §. 1. ff. Quand. dies leg. & pluribus aliis. Intelligitur ergo casus, si Primus defecerit. Nam aliàs & hoc ridiculum sequerentur, quòd, si non morte aut resignatione priorum

orum

484

DE TITULOR. & COMMENDAR. CONVENIENTIA. 31

orum, sed ob delictum, vel negligentiam, vel mutatam conditionem, vel alias causas Commenda vacaret, Secundus nunquam eam caperet, sed Tertius, & reliqui quoq; ei præferrentur, quia duobus saltem casibus eam sibi reservasset, si morte vel resignatione vacaret.

§. 66. Porrò in cæteris quoque beneficiorum ecclesiasticorum juribus constat sibi Titulorum & Commendarum convenientia. Nam formâ quidem & iis, quæ ab illa dependent, differunt, sed in cæteris eandem vim effectumq; juris habent: Titulatus enim instar fructuarii est, qui jure proprio ac reali & fructus percipit, & omnia jura exercet; commendatarius autem instar procuratoris in rem suam, qui quidem jure ac nomine alterius beneficium tenet, sed ita ut omnia commoda & jura ipsi commendatario cedant.

§. 67. Atque hinc, (ut compendio reliqua complectamur) commenda vim tituli habere, & instar tituli esse dicitur, Ricc. *decis. 1590.* ut Procurator in rem suam instar domini; *l. 13. §. 1. ff. de Pact.* quo sensu dici potest, non differre eos à Titularibus: Franc. Marc. *Decis. Delfin. tom. 2. dec. 309. per tot.* Licet enim propriè collatio & provisio dici nequeat, eandem tamen vim habet. Unde Commendatarius omnia facere potest quæ Jurisdictionis sunt ecclesiasticæ vel legis diocesanæ; adeoq; & excommunicare, & beneficia conferre, quin & præsentare Clericum ad titulum ecclesiæ, &c.

§. 68. Quæ verò pendent ab ipsa forma, iis aliquatenus differunt: Ita v. g. ea quæ ordinis sunt exercere quidem poterunt. non autem indistinctè per se, sed ita ut mandent ea personis idoneis, & per eas Canonice exercent, uti consecrationes, ordinationes, &c.

§. 69. Sed nec Commendatarius, si turbetur in beneficio, vel inde dejectus fuerit, interdicta retinendi aut

di aut recuperandi de vi exercere potest, Capyc. *Decis. Neap. 3. n. 4. Ricc. part. 6. decis. 2424. vers. Videamus.* quia non possidet, ut sup. dictum est: *per l. 17. ff. Depos. Franc. Marc. tom. 2. quæst. 399. n. 1.* at contrâ titulus his possessoris remediis uti potest, quia naturaliter possidet, uti fructuarius. *arg. l. 1. §. 1. ff. de vi & vi arm.* Potest tamen Commendatario uti remedio *l. 1. C. Si per vim.* Evangelici verò equitum Ordines Commendas suas possidere quoque omnino dicendum est; cum neminem superiorem titulum habeant, cujus nomine possidere dici possint; & illis itaque præmemorata remedia possessoria omnino competent.

§. 70. Unde & patet decisio quæstionis, de beneficiis in Curia Romana vacantibus: illa enim cum omnia collationi Pontificis reservata sint ex dispositione *c. 1. c. 3. & c. 34. de Præbend. in 6.* quæritur, si Papa non contulerit, sed commendaverit beneficium, & deinde Commendatarius extra Curiam deficiat, an adhuc Pontificis sit iis providere? Quod omnino dicendum, quia beneficium non desinit vacare per Commendam, ut sup. expositum est; adeoque eadem adhuc durat vacatio, donec Papa plenè providerit. *Franc. Marc. d. tom. 2. dec. 400. per. tot. Capyc. d. dec. 3. n. 1. & 2. Ricc. part. 5. decis. 1590.* Quanquam de Evangelicorum Commendis frustranea quoque ea quæstio est.

§. 71. Ex his iudicium de aliis fieri potest, quæ nunc non cumulabimus. Et hæc quoq; quæ diximus, Ecclesiarum Capitulorumque iudicio eâ, quâ par est, reverentiâ submittimus, nihilque vel sententiæ ipsorum vel iuribus derogatum volumus.

F I N I S.

ULB Halle

3

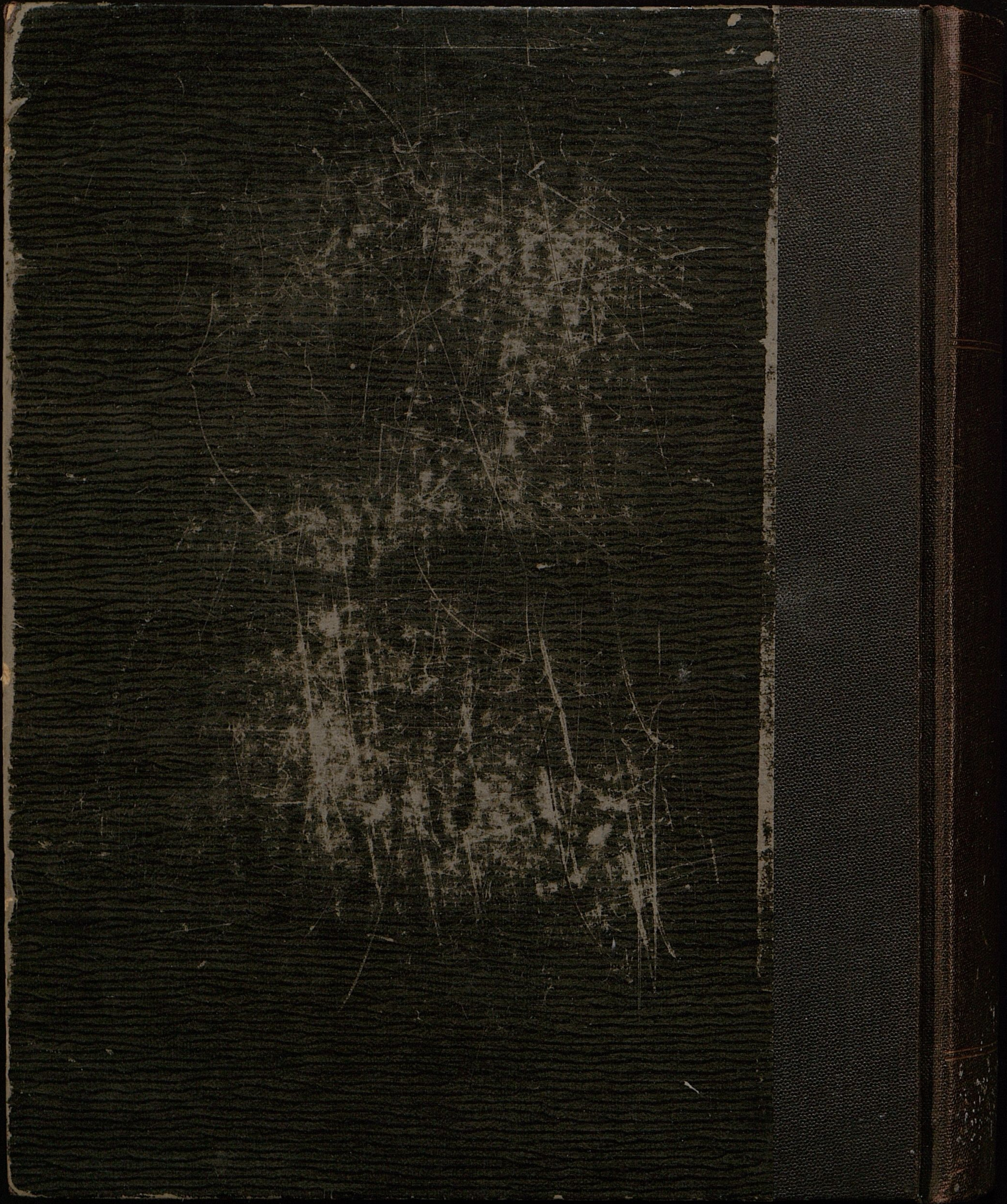
002 061 333

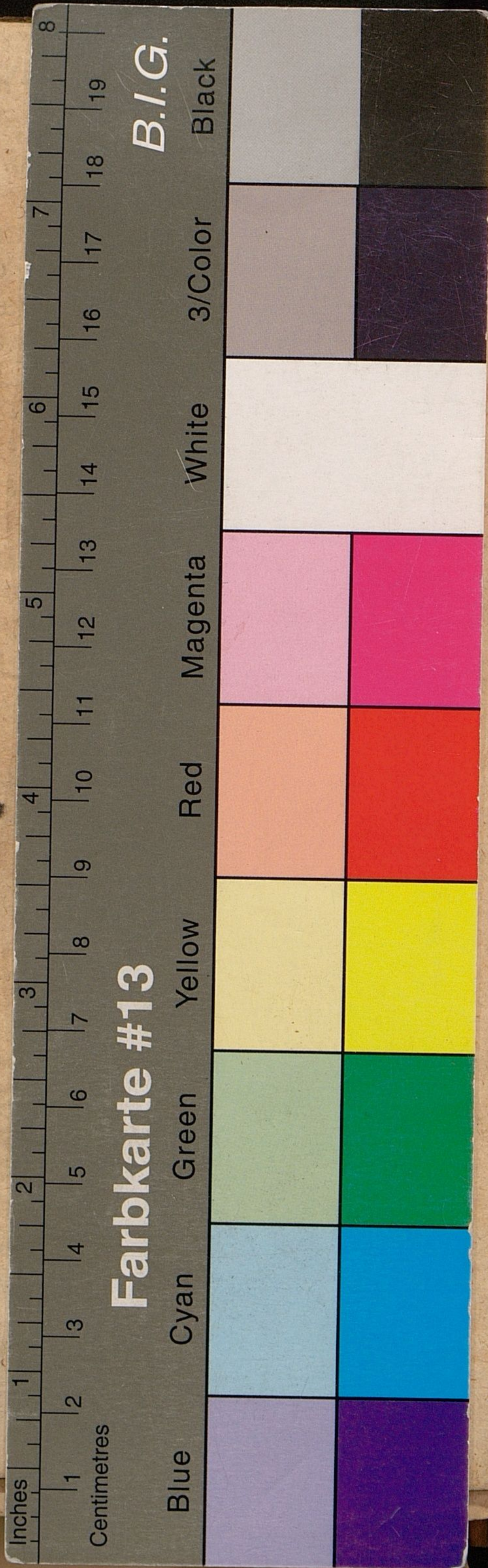

sb

VD 17

E. 70. num. 35.

Q. D. B. V.

WILHELMUS AUGUSTUS
COMES de LYNAR, *1699, 5a*
DISSERTATIONEM JURIDICAM
DE *7*

P. 364.

TITULORUM
ET COMMENDARUM
CONVENIENTIA,

Sub
PRÆSIDIO

DN. HENRICI COCCEJI,
JCTI CELEBERRIMI,

CONSIL. ELECT. BRANDENB. FACULTATIS JURIDICÆ
ORDINARIJ, & PROFESSORIS PRIMARIJ, nec non SERENISS.
ac POTENTISS. ELECT. BRANDENB. ab AULÆ
ELECT. CONSILIIS,

Antea

SUMMI CONSILII STATUS ELECTORALIS PALATINI,
ET COLLEGII REVISORII ASSESSORIS, IN ACADEMIA
HEIDELBERG. DECRETAL. PANDECT. & JURIS GENT.
PROF. P. ORDIN. MERITISSIMI,

Publicæ ventilationi subjiciet

Ad diem 3. August. Anno 1699.

FRANCOFURTI ad VIADRUM,
Typis CHRISTOPHORI ZEITLERI.

